

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.X.30.353/2011/8.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az Oppenheim Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... felperesnek a dr.Réczicza With & Chase LLP Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságon 20.G.41.630/2008. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2011. június 24-én kelt 16.Gf.40.086/2011/5.számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.086/2011/5.számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint + áfa összegű felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes energiakereskedő, az alperes átviteli rendszerirányító cég, amelynek feladata a magyar villamosenergia-rendszer zavartalan és biztonságos működtetése, egyensúlyának biztosítása, a piaci szereplők versenysemleges kiszolgálása, valamint az átviteli hálózat üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése.

2007 novemberében az alperes - a felügyeletét ellátó Magyar Energia Hivatal 2006. november 30-án kelt 710/2006.számú határozatában előírtak szerint - az ukrán átviteli rendszerirányítóval tárgyalásokat kezdeményezett az ukrán-magyar határt keresztező vezetéken keresztüli villamos energia mennyiség szállítására való jogosultság piaci szereplők közötti elosztásáról. Az előző évben kötött megállapodásnak megfelelően, az ukrán fél közölte, hogy a területén lévő b-i erőműből kitermelhető 500 MW teljesítményű villamos energiára, valamint az említett erőműből a magyar - ukrán

határkeresztező vezetéken - annak kapacitására figyelemmel - átszállítható 455 MW teljesítményű villamos energiára tekintettel, 2008. január 1-jétől a S. C. Zrt. részére 350 MW, a felperes részére 105 MW teljesítményű villamos energia kiszállítására adott engedélyt. Az alperes - szintén a korábbiak szerint - e közlést tudomásul vette, és tájékoztatta az ukrán felet arról, hogy a teljes 2008. évre vonatkozóan - módosítási lehetőség nélkül - az említett cégek részére a hálózati vezetékhasználati jogot a megjelölt energia mennyiségre biztosítani fogja.

2007. december 14-én a peres felek határkeresztező kapacitás használati jogra - 2008.január 1. 0.00 h -2008.december 31. 24.00 h időtartamra - keretszerződést kötöttek. Ennek 5. pontjában rögzítették egyebek mellett, hogy az alperes, mint átviteli rendszerirányító csak azokat a nemzetközi menetrendeket engedélyezheti, amelyekhez kapcsolódik kapacitáshasználati jog. A felperes az elnyert kapacitáshasználati jog érvényesítése révén jogosult villamos energia határon keresztüli szállítására.

2008. január 30-án a peres felek kötöttek egy rendszer- és hálózathasználati szerződést is. Annak tárgyát, a villamos energiát határon keresztül szállító rendszerhasználó felperes által fizetendő rendszerhasználati díjra vonatkozó előírások képezték. E megállapodás tartalmazta azt is, hogy az átviteli rendszerirányító alperes köteles a rendelkezésre álló átviteli teljesítmény mértékéig a villamos energia határon keresztül szállítását elvégezni, a közcélú átviteli hálózathoz való hozzáférést, és annak használatát átviteli rendszerirányítási tevékenysége körében biztosítani.

A felperes 2008. április 4-én, az általa korábban kötött, 2005. december 2-i szerződés alapján megvásárolt 105 MW teljesítményű villamos energián felül, további 150 MW teljesítményű, a b-i erőműből származó villamos energiát vásárolt.

Az ukrán átviteli rendszerirányító fél, egy 2008. május 22-én kelt levélben tájékoztatta az alperest, hogy 2008. május 24-től a S. C. Zrt. részére 150 MW, a felperes részére a vele kötött, megelőzően hivatkozott két szerződés alapján 105 MW illetve 150 MW teljesítményű villamos energiának Ukrajnából Magyarországra történő kiszállítására adott engedélyt.

Az alperes 2008. május 26-i válaszlevelében közölte, hogy ez ellentmond a 2007. november 29-én kelt, a két átviteli rendszerirányító által elfogadott megállapodásnak. Elzárkózott ezért a felperes által utólag vásárolt 150 MW teljesítményű villamos energiának, az ukrán-magyar határkeresztező vezetéken való szállításához szükséges kódok kiadásától.

Az ukrán átviteli rendszerirányító ezt követően írt több levelében foglaltak, a peres felek között folytatott egyezségi tárgyalások ellenére az alperes a felperes által igényelt határkeresztező vezeték használatot nem biztosította. A vitáról a Magyar Energia Hivatal is tájékoztatta, közölve azt is, hogy a S. C. Zrt., amely kizárólag a magyar fogyasztók részére kívánta az Ukrajnában megvásárolt villamos energiát értékesíteni, az ukrán és magyar átviteli rendszerirányítók között létrejött megállapodás alapján kapott, 350 MW teljesítményű villamos energia szállítását biztosító vezeték használati jogához ragaszkodik, és annak megvonása esetére jogi lépéseket helyezett kilátásba.

A Magyar Energia Hivatal a felperes által kezdeményezett felügyeleti eljárása során hozott, 2008. november 10-én kelt 904/2008. számú határozatával elutasította a felperesnek az ukrán-magyar határkapacitás használatához szükséges kódok kiadása iránti kérelmét. Kötelezte egyúttal az alperest, hogy törekedjen arra, hogy 2009. évre vonatkozóan egyértelmű szerződésben kerüljenek rögzítésre a határkapacitások kiosztására vonatkozó rendelkezések. A felügyeleti szerv ugyanis, a határozatában foglaltak szerint, azt állapította meg, hogy az ukrán és a magyar átviteli rendszerirányító nem azonosan értelmezte a 2007. novemberi fax üzenetekben írtakat. Az ukrán fél, a korábbi gyakorlattól eltér, váratlanul, a kereskedelmi év közepén kívánt a kiosztásokon változtatni. Félreértelmezte a 2006. november 30-án kiadott 710/2006. számú határozatban foglaltakat, amely az alperest arra kötelezte, hogy az ukrán átviteli rendszerirányítóval együttműködve állapítsa meg a határkeresztező vezeték teljes és nettó átviteli kapacitását, az előzetesen lekötött és a rendelkezésre álló kapacitást. Tévesen értelmezte azt az előírást is, hogy az alperesnek biztosítani kell legkésőbb 2007. január 1-jével az átviteli hálózathoz való hozzáférést mindazon piaci szereplőknek, akik rendelkeznek az ukrán állami szervek adott időszakra érvényes igazolásával, továbbá rendelkeznek villamos energia határon keresztüli szállítására vonatkozó tevékenységi engedéllyel vagy szükséges tranzit kapacitásokkal.

Az alperes ezt követően az ukrán féllel eredménytelen tárgyalásokat folytatott. 2009. évre nem tudott megállapodást kötni arra vonatkozóan, hogy mely piaci szereplőket és milyen mértékű villamos energia mennyiségre illeti meg az ukrán-magyar határkeresztező vezetéken való szállítás joga. A Magyar Energia Hivatal 2008. december 29-i tájékoztatását követően ezért, a kapacitáshasználati jog kiosztása érdekében 2009. februárjától az ukrán fél közreműködése nélkül, egyoldalú aukciókat szervezett.

A felperes, 2008. december 10-én az alperessel - a 2007. december 14-i megállapodással azonos szövegezéssel - határkeresztező kapacitás használati jogra vonatkozó keretszerződést kötött, 2009.

január 1-jétől 2009. december 31-ig tartó időre. E szerződés mellékletét a 2009. március, április és május hónapra szerzett, aukción elnyert határkeresztező kapacitáshasználati jogának adatai képezték.

A felperes módosított keresetében 9 034 123,27 euró és törvényes késedelmi kamatainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest, elsődlegesen szerződésszegéssel okozott kártérítés címén, a Ptk.318.§(1) bekezdésére utalással. Előadta, hogy a 2008. évre. a határkeresztező kapacitáshasználati jogra vonatkozó, illetve a szintén 2008. évre szóló rendszer- és hálózathasználati, alperessel kötött megállapodás alapján a peres felek között kötelmi jogviszony jött létre. A Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozata folytán továbbá - a Ptk.198.§(3) bekezdésében írtak szerint - reájuk ugyancsak a szerződésekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az alperes szerződésből eredő kötelezettsége lett volna a felperes által utóbb vásárolt 150 MW teljesítményű villamos energia szállítását az ukrán-magyar határkeresztező vezetéken keresztül biztosítani, az ahhoz szükséges kódokat rendelkezésre bocsátani.

A felperes másodlagosan szerződésen kívüli kártérítés címén követelte a keresetben megjelölt összeget. Állította, hogy az ukrán-magyar átviteli rendszerirányítók között 2008. évre létrejött megállapodás alapján az alperes köteles lett volna a S. C. Zrt.-től a részére kiosztott 150 MW kapacitáshasználati jogot megvonni, és azt a felperesnek átadni vagy a látszólagosan kialakult „szűk keresztmetszet” miatt kapacitás aukciót tartani. Ugyanez a kötelezettség terhelte a villamos energiáról szóló 2007.évi LXXXVI.törvény (a továbbiakban: Vet.) 14. §-a, 35. § (2) bekezdése, 36. § (1) bekezdése alapján, valamint a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről rendelkező az Európai Parlament és a Tanács 1228/2003/EK rendeletének (a továbbiakban: EK rendelet) 2.Cikke illetve 6.Cikke alapján. Hivatkozott arra, hogy az említett cégnek nem állt módjában Ukrajnából a kapacitási joga kihasználását biztosító villamos energia mennyiséget beszerezni, figyelemmel a burshtyni erőmű teljesítményére, a felperes részére utóbb értékesített villamos energia mennyiségre. A felperes előadta azt is, hogy az alperes magatartása ellentétes volt a jogok rendeltetésszerű gyakorlásának elvét tartalmazó Ptk.2.§(2) bekezdésével és a jóhiszemű joggyakorlást előíró Ptk.4.§(1) bekezdéssel.

A 2009. évre vonatkozóan a felperes kifejtette, hogy az átviteli rendszerirányítók megállapodása hiányában, a közöttük - nem vitatottan - a 2008. májusáig követett gyakorlat volt irányadó, azaz, az ukrán fél által visszaigazolt villamos energia mennyiségeket az alperes elismerte, ha azok a határkeresztező

vezeték kapacitását nem haladták meg. Figyelemmel arra, hogy az ukrán átviteli rendszerirányító az alpereshez írott, 2008. december 1-i levelében, a felperes részére, 2009. január 1-2009. december 31-ig 105 MW teljesítményű villamos energia határkeresztező szállítására való jogosultságot igazolt vissza, és ennek ellenére az Ukrajnából Magyarországra való közvetlen szállításhoz szükséges kódokat a 2009. február 5-én tartott első aukció eredményhirdetésig egyáltalán nem kapta meg, azt követően pedig a havi aukciók keretében elnyert kisebb mértékű kapacitási jog arányában jutott csak azokhoz hozzá, az ebből eredő kárait is érvényesíteni kívánta.

A felperes a kereset összecszerűsége tekintetében, arra hivatkozott, hogy Magyarországra és az attól délre fekvő területekre villamos energiaszállítási szerződéses kötelezettségei voltak. Mivel a burshtyni erőműből vásárolt villamos energiát nem tudta az ukrán-magyar határkeresztező vezetéken beszállítani, annak egy részét Ukrajna - Szlovákia - Csehország - Németország - Ausztria-Magyarország, míg másik részét Ukrajna - Szlovákia - Magyarország útvonalon juttatta el a szerződő partnereihez. Ezzel többletkiadásai merültek fel, az általa részletezett számítások szerint.

Az alperes elsődlegesen vitatta, hogy a bíróságnak fennáll a hatásköre a perbeli jogvita eldöntésére, figyelemmel a Vet.159.§-ában foglaltakra. Másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Nem ismerte el a kereset jogalapját. Vitatta az összecszerűségét is. Állította, hogy a felperessel kötött, általa hivatkozott szerződések a már elnyert kapacitásjogra vonatkoztak. Azok alapján a felperes által igényelt, perbeli kapacitásjogra nézve szerződéskötési kötelezettsége nem volt. Előadta azt is, hogy a Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozatának helyes értelmezése szerint nem jött létre kötelmi jellegű jogviszony a peres felek között, a Ptk.198.§(3) bekezdése alapján. Hangsúlyozta, az ukrán átviteli rendszerirányító nem volt jogosult a 2008. évre létrejött megállapodást egyoldalúan, kereskedelmi év közepén módosítani. A felperesnek, általa kiszállítani engedélyezett, az egész évre megállapított 105 MW-on felül, további 150 MW teljesítményű villamos energia határkeresztező vezetéken való átvezetéséhez nem volt köteles használati jogot biztosítani. Az alperes nem ismerte el azt sem, hogy 2009. évre, a korábbi gyakorlatra tekintettel, az ukrán fél közlése alapján - a rendszerirányítók közötti megállapodás hiányában - a felperes részére 105 MW teljesítményű villamos energia szállítását szintén köteles lett volna lehetővé tenni. Jogi álláspontja az volt, hogy a jogait rendeltetésszerűen és jóhiszeműen gyakorolta. Állította, hogy nem terheli mulasztás amiatt, hogy a S. C. Zrt.-től a 2008. év elejétől kiosztott, fel nem használt 150 MW teljesítményű villamos energia kapacitási jogot nem vonta meg, és nem adta át a felperes

részére az utóbb megvásárolt villamos energia ukrán-magyar határon keresztül szállítása végett. Utalt arra, hogy a S. C. Zrt. ragaszkodott a megszerzett kapacitási joghoz. Az említett cég nem volt elzárva attól sem, hogy e jogát a felekre irányadó "Kereskedelmi Szabályzat" szerint más piaci szereplőre - akár a felperesre - engedményezze, vagy, hogy a kapacitási jog birtokában, annak kihasználása végett, szintén más piaci szereplőtől villamos energiát vegyen. Az alperes hivatkozott arra, hogy a felek között kialakult jogvitáról a Magyar Energia Hivatalt folyamatosan tájékoztatta, továbbá, hogy az a felperes által kezdeményezett felügyeleti eljárása során hozott, 2008. november 10-én kelt 904/2008. számú határozatával elutasította a felperesnek az ukrán-magyar határkapacitás használatához szükséges kódok kiadása iránti kérelmét, az alperes terhére nem állapított meg kötelezettség szegést. Az alperes szerint a felek jogvitájának eldöntése során az EK rendelet nem alkalmazható, annak hatálya ugyanis a 2.Cikk értelmében csak az Európai Unió tagállamaira terjed ki.

Az első fokú bíróság, ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Jogi álláspontja az volt, hogy a perbeli jogvita eldöntése a hatáskörébe tartozott. Azt kellett ugyanis elsődlegesen vizsgálnia, hogy létrejött-e a peres felek között kötelmi jellegű jogviszony az ukrán átviteli rendszerirányítónak az alpereshez intézett 2008. május 22-én kelt levelében foglalt nyilatkozata folytán. Annak keretében köteles lett volna-e az alperes a határkeresztező vezetéken való többlet villamos energia mennyiség szállításához szükséges kódokat rendelkezésre bocsátani, és ennek megtagadása olyan szerződésszegésnek minősül-e, amellyel összefüggésben keletkezett károkért a felperesnek helyt kell állnia.

Az elsőfokú bíróság szerint másodlagosan azt kellett elbírálnia, hogy jogellenes magatartást tanúsított-e az alperes azzal, hogy a S. C. Zrt.-től nem vonta meg a részére kiosztott kapacitást, és nem kötött e kapacitás használatra szerződést a felperessel, továbbá, hogy érte-e kár emiatt a felperest.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte, hogy a felperes, a Pp.164.§(1) bekezdése alapján, őt terhelő bizonyítás ellenére nem bizonyította, hogy közte és az alperes között létrejött volna kötelmi jogviszony, s annak alapján a felperest megillető kapacitás használatára az alperest további szerződéskötési kötelezettség terhelte volna.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a peres felek egyező előadása, valamint a Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú, illetve 28/2007.számú határozata alapján azt állapította meg, hogy az ukrán és a magyar átviteli rendszerirányítók a 2008. január 1-jéig hatályban volt, a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozásáról szóló 182/2002. (VIII. 23.) Korm.

rendelet 5.§(2) és (3) bekezdésében foglaltak szerint, a rendelkezésre álló átviteli kapacitást felosztásra nem hirdették meg, közös aukciót a felosztás érdekében nem szerveztek. 2008. évig a közöttük létrejött megállapodás alapján került sor az átviteli kapacitás kiosztására, akként, hogy az ukrán rendszerirányító által előző év utolsó hónapjaiban megjelölt energiaszállítási szerződések alapján közölt kapacitáselosztást az alperes tudomásul vette, visszaigazolta. Ezt követően a Vet.35.§(1) bekezdése alapján a kapacitásjoggal rendelkező piaci szereplővel keretszerződést kötött. Annak mellékletében rögzítették a megszerzett kapacitás mértékét és a rendszerhasználati díjat. A felperessel így megkötött, és az iratokhoz 11/F/35, 36. szám alatt becsatolt szerződések a perrel érintett kapacitásra vonatkozóan adatot nem tartalmaztak.

Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta: 2008-ra a kapacitáselosztás megtörtént, sor került a felperes mellett, más érintett rendszerhasználóval is a megszerzett kapacitásra vonatkozó szerződés megkötésére.

A kialakult kapacitás kiosztási gyakorlat szerint év közbeni módosításra, a perbeli esethez hasonlóan nem került sor.

A 2008. május 22-i, az ukrán féltől származó bejelentés következményeire nézve a két átviteli rendszerirányító nem tudott megegyezni. Az alperes a kiosztott kapacitás, vagy az annak megfelelő szállítás korlátozására, megtagadására a Vet.35.-36.§-ban illetve a villamosenergia-ellátási szabályzatokban foglalt figyelembe vételével, őt megillető mérlegelési joggal volt jogosult. Jogellenesnek nem tekinthető ezért, hogy az ukrán fél egyoldalú nyilatkozatára a kialakult gyakorlatot év közben nem módosította. Az elsőfokú bíróság álláspontjának alátámasztására hivatkozott a Magyar Energia Hivatal 904/2008.számú határozatára is, amely a felperes kezdeményezésére indult közigazgatási eljárásban keletkezett, és amely szintén azt tartalmazza, hogy az alperes nem járt el jogellenesen.

Miután a perben félként nem vett részt az ukrán átviteli rendszerirányító, az elsőfokú bíróság nem látott módot annak vizsgálatára, hogy egyet értett-e az alperesnek azzal a nyilatkozatával, miszerint a 2008. évre visszaigazolt kapacitás kiosztás utóbb nem módosítható.

Ugyanebből az okból nem vizsgálta azt sem, hogy a S. C. Zrt.-nek csökkent-e a villamos energia beszerzési lehetősége, a részére biztosított kapacitást valóban nem tudta volna kihasználni.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes a szerződésen kívül okozott károkért való alperesi helytállási kötelezettséget

megalapozó együttes feltételek fennállását - azok között az alperes jogellenes magatartását - sem tudta bizonyítani. A perbeli 150 MW többlet villamos energia szállításához szükséges kapacitás jogot a felperes nem szerezhette meg a két ország átviteli rendszerirányítói közötti megállapodás hiányában. Kapacitási jog elnyerése nélkül pedig, a Vet.35.§(1) bekezdése alapján, az alperest nem terhelte a rendszerhasználati szerződés megkötésére vonatkozó kötelezettség. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta: mivel a Vet.36.§-ában illetve a jogvita során irányadó Üzletszabályzatban foglaltak értelmében a már lekötött szállítások korlátozására, növelésére mérlegelési jog illette meg az alperest, jogosult volt akként dönteni, hogy a perben nem álló S. C. Zrt. részére kiosztott kapacitást nem vonja meg annak érdekében, hogy azt a felperes részére biztosítsa.

Az elsőfokú bíróság a jogellenességnek, mint az együttesen megkövetelt kártérítési feltételek egyikének hiánya miatt, a további kártérítési feltételek fennállását szükségtelennek tartotta vizsgálni.

A 2009. évre eső kártérítési igény tekintetében az volt az álláspontja: a Magyar Energia Hivatal 904/2008.számú határozatából kitűnik, az ukrán és a magyar átviteli rendszerirányítók 2008-ban felmerült vitája miatt - miszerint van-e mód évközben a kapacitás kiosztást megváltoztatni - a közöttük, eddig az időpontig kialakult gyakorlat már nem volt figyelembe vehető. A felügyeleti szerv előírása szerint az alperesnek törekednie kellett arra, hogy az ukrán féllel olyan megállapodást kössön a 2009-es évre, amelynek értelmezése nem ad okot a szerződő felek közötti vitára. A megállapodás azonban nem jött létre, így az alperesnek a Vet.35. és 36.§-ában előírtak alapján diszkriminációmentes eljárás keretében aukciós eljárást kellett lefolytatnia. Az ukrán fél által 2009. évre a felperes részére kiszállítani engedélyezett villamos energia mennyiség alapján az alperest ezért nem terhelte kapacitási jog biztosítási kötelezettség illetve annak mértékében rendszerhasználati szerződés megkötésének kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy az aukciók lefolytatására a villamos energia határon keresztül történő szállításának a szabályozásáról szóló, 2009. január 30-tól március 18-ig hatályban volt 15/2009.(I.30.) Korm. rendeletben foglaltak figyelembe vételével, az abban rögzítettek szerint előre lekötöttnek számító 350 MW határkeresztező kapacitási jog figyelembe vételével került sor. A felperes ezért alaptalanul sérelmezte, hogy a 2009. évre általa megjelölt határkeresztező kapacitási joggal nem élhetett, az általa szállítani kívánt villamos energia továbbításához a szükséges kódokat az alperestől nem kapta meg.

Az elsőfokú bíróság a kifejtett indokok alapján, az alperes

jogellenes károkozó magatartását megállapítani nem tudta, a 2009. évre vonatkozóan előterjesztett kártérítési igényt ugyancsak alaptalannak tartotta.

Megállapította azt is, hogy az EK. rendelet 1.Cikkében, 2. Cikk (1) bekezdésében, (2) bekezdés b) pontjában írtak szerint az EK. rendelet hatálya csak az uniós tagorszáგokra terjed ki, az ukrán félre nem irányadó. A jogvita eldöntése során ezért nem volt alkalmazandó.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

Határozatának indokolásában kifejtette: a kereset alapján a perben elsődlegesen arról kellett döntenı, hogy a peres felek között fennállt-e - szerzödésen vagy hatósági határozaton alapuló - olyan kötelmi jogviszony, amely alapján 2008. május 22-én illetve azt követően az alperes köteles lett volna a felperesnek a már részére kiosztott kapacitáson felül további kapacitást biztosítani a villamos energiának a határkeresztezı vezetéken történı szállításához.

Másodlagosan az volt az eldöntendı kérdés, hogy a többletkapacitás biztosításának megtagadása jogellenesnek minısült-e, az alperest terhelte-e jogszabályban elıírt kötelezettség a többletkapacitás rendelkezésre bocsátására nézve.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes állításával ellentétben, az elsőfokú bíróság - tartalmában - a teljes keresetet elbírált.

Vizsgálta a peres felek között létrejött szerzödéseket, azt, hogy szerzödésbıl vagy jogszabályból eredően az alperes az ukrán fél 2008. május 22-i közlésére köteles volt-e a többletkapacitáshoz szükséges kódokat kiadni a felperesnek, illetve annak elmulasztásával szerzödésszegést követett-e el. A jogszabályi elıírások tételes és részletes vizsgálatán túl, azt is elemezte, hogy a Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozata teremtett-e a Ptk. 198. § (3) bekezdése alapján jogosultságot a többletkapacitás igényléséhez. Végül a Ptk. 339. §-ára alapított kereset tekintetében vizsgálta, hogy jogellenesen, az irányadó jogi normákat megsértve járt-e el az alperes, amikor nem ellenőrizte, hogy a S. C. Zrt. a 2008. évre részére kiosztott kapacitást ki tudja-e használni. Amennyiben pedig kihasználatlan kapacitás maradt fenn, annak átadását a felperes joggal igényelhetett-e.

A másodfokú bíróság helytállónak tartotta annak megállapítását, hogy kötelmi jogviszony sem szerzödésen, sem hatósági határozaton alapulóan a többletkapacitás biztosítására nézve nem jött létre a

peres felek között. Az alperesnek arra vonatkozóan szerződéskötési kötelezettsége sem keletkezett. Az ukrán átviteli rendszerirányítónak a 2007. november 20-i közlése, az alperes 2007. november 29-i válasza folytán a két rendszerirányító között létrejött a megállapodás a 2008. évi kapacitás elosztására vonatkozóan. Az abban foglaltak 2008. május 22-ig meg is valósultak. A másodfokú bíróság szerint az ukrán fél egyoldalú közlése a felperes javára többletjogosultságot nem keletkeztetett.

Mindezek alapján egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felek közötti kötelmi jogviszony hiányában a szerződésszegésre alapított felperesi kártérítési igény alaptalan.

Kötelező erejű jogszabályi előírás nemlétében, helytállónak tartotta a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti kereset elutasítását is.

A Pp. 247. § (1) bekezdésében írt, a másodfokú eljárás során fennálló keresetváltoztatási tilalom miatt, nem látott módot a felperesnek a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996.évi LVII.törvény 21.§ c), g) és j) pontján alapuló, a fellebbezési eljárás során előterjesztett keresetének elbírálására.

A felperes a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen kérte annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes módosított kereset szerinti marasztalását, azaz 9 034 123,27 euró és törvényes késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezését. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett, az első vagy a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását indítványozta.

Előadta, hogy a támadott határozat a Pp.3.§(2) bekezdését illetve a 213.§(1) bekezdését sérti, mert nem rendelkezik a fellebbezésben felvetett valamennyi jogkérdésről. Az elsőfokú bírósággal azonosan, a másodfokú bíróság nem vizsgálta a felperes szerződésszegésből illetve a Ptk.198.§(3) bekezdésén alapuló szerződéskötési kötelezettség megszegéséből eredő kártérítési igényeit. A kártérítés feltételei közül kizárólag a jogellenesség kérdésével foglalkoztak az eljáró bíróságok. A felperes sérelmezte, hogy egyik bíróság sem adott választ arra, hogy a peres felek között jött-e létre szerződés, vagy a Ptk.198.§(3) bekezdése szerinti kötelmi jellegű jogviszony.

Sérelmesnek tartotta, hogy a másodfokú ítélet nem tartalmazza, hogy a másodfokú bíróság miért nem fogadta el a fellebbezésében rögzített álláspontját, érvelését, az általa megjelölt bizonyítékokat. Állítása szerint, a másodfokú eljárás során

vizsgálendő lett volna a ki nem használt kapacitás csökkentésének, megvonásának kérdése, és az, hogy nem tartozhat az alperes mérlegelési jogkörébe a kapacitás újra kiosztása a Vet.14.§-ában és a Vet.35.§(2) bekezdésében rögzített feladataira, illetve a hálózathoz hozzáférés biztosításának alapelveire tekintettel. A felperes vitatta, hogy a kapacitás kiosztásokat évközben nem lehet módosítani. Utalt arra, hogy a bíróságok az erre vonatkozó bizonyítékokat nem értékelték, téves következtetésekre jutottak.

Előadta azt is, hogy a másodfokú bíróság a Pp.221.§(1) bekezdését megsértve az indokolási kötelezettségét is elmulasztotta. Mindössze utalt arra, hogy az elsőfokú bírósággal egyet értett a szerződéskötési kötelezettséggel, a kötelmi jogviszony fenn álltával, a szerződésszegéssel és a szerződésen kívüli károkozással kapcsolatosan kifejtettekben.

A felperes hivatkozott a bizonyítékok okszerűtlen, a Pp.206.§(1) bekezdésének megsértésével történt mérlegelésére, a helytelen tényállás megállapítására. Utalt arra, az eljáró bíróságoknak értékelniük kellett volna, hogy az alperes nem vitatta, miszerint a perbeli határkeresztező vezetéken történt tényleges szállításokról mind az ukrán fél levelei, mind a Vet.16.§ b) pontja illetve 19.§-sa szerint működtetett információs rendszer adatai alapján tudomása volt. Ennek ellenére nem élt a számára biztosított jogi lehetőséggel és nem korlátozta a szállítható villamos energiával csak csökkentett mértékben rendelkező S. C. Zrt. kapacitás jogát. A felperes szerint az alperes és az ukrán átviteli rendszerirányító gyakorlatában volt példa arra, hogy a közöttük létrejött megállapodás alapján kiosztott kapacitás utóbb módosításra került. Sételmezte, hogy e tény az eljáró bíróságok a jogi eldöntése során figyelmen kívül hagyták.

A felperes arra tekintettel, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével egyet értett, elemezte az elsőfokú ítéletet is. Tévesnek tartotta a beadványai tartalmának értelmezését, azt a jogi álláspontot, miszerint a Vet.36.§(8) bekezdése és 96.§-a szerint az átviteli hálózathoz hozzáférés megvonása, korlátozása, szüneteltetése, csökkentése, megtagadása körében tett alperesi eljárás vizsgálatára a Magyar Energia Hivatal jogosult, közigazgatási eljárás keretében. Utalt arra, hogy az említett szerv határozataiban foglaltak, a Pp.4.§(1) bekezdése értelmében, az eljáró bíróságokat nem kötötték. Vitatta, hogy az említett kérdések a perben nem voltak vizsgálhatók, és állította, hogy a vizsgálat mellőzésével a bíróság a Ptk.7.§(1) bekezdését valamint a Pp.1.§-át megsértve jogszerűtlenül tagadta meg a felperestől a jogvédelmet.

A felperes a Pp.206.§(1) bekezdésében foglaltak megsértését állította, amiatt, hogy az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy soha nem került sor a kiosztott kapacitások módosítására.

Tévesnek tartotta azt a bírósági álláspontot, hogy az ukrán fél perben állása nélkül a két átviteli rendszerirányító között létrejött 2008. évi megállapodás tartalma nem vizsgálható, s nincs mód annak felderítésére sem, hogy a System Consulting a megszerzett kapacitását képes lett volna-e kihasználni. Véleménye az volt, hogy az ítéleti döntés e megválaszolni szükséges kérdések elbírálása esetén sem hatott volna ki az említett jogalanyokra.

A felperes szerint az első fokú bíróság a szerződéskötési eljárási rendet is helytelenül állapította meg.

A felperes összefoglalva kérelmét, a keresetének elutasításáról szóló elsőfokú ítélet helyben hagyásáról rendelkező másodfokú ítéletet a Ptk.2.§(2) bekezdésébe, 4.§(4) bekezdésébe, 7.§(1) bekezdésébe, 318.§ (1) bekezdésébe, 339.§ (1) bekezdésébe, a Vet. 14.§-ába, 35-36.§-ába, Pp.1.§-ába, 3.§(2) bekezdésébe, 163.§(2) bekezdésébe, 206.§ (1) bekezdésébe, 213.§ (1) bekezdésébe, 221.§ (1) bekezdésébe ütközőnek tartotta.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte. Vitatta, hogy az a felperes által megjelölt jogszabályokat sérti.

Elemezve a felperesnek alperesi marasztalásra irányuló keresetét, rámutatott, hogy az eljáró bíróságok azt helyesen értelmezve, teljes terjedelemben elbírálták. Hangsúlyozta, hogy a kereset jogcíme az ítélet indokolására tartozó kérdés. Az eljáró bíróságok mind a szerződésszegésre, mind a szerződéskötés nélkül keletkező kötelelem megszegésére alapított, mind a szerződésen kívül okozott kártérítés iránti igényt maradéktalanul elbírálták.

Az elsőfokú bíróság az iratok között fellelhető Rendszer- és Hálózathasználati Szerződést, valamint a határkeresztező kapacitás használati jogra vonatkozó keretszerződést elemezte és annak alapján állapította meg, hogy azok a perrel érintett kapacitásra adatot nem tartalmaznak. A Ptk.198.§(3) bekezdése pedig - az alperes álláspontja szerint - azért nem alkalmazható a peres felek viszonyában, mert a Vet.35.§(1) bekezdése alapján az alperes, mint átviteli rendszerirányító szerződési kötelezettség mellett bocsátja az engedélyesek rendelkezésére az átviteli hálózatot. A Ptk. 198.§(3) bekezdése szerinti kötelelem-keletkeztető tényállás nem merülhet fel, ha nem mellőzhető a formális szerződéskötés. Az alperes utalt arra is, hogy a Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozata - amelyre tekintettel a felperes a Ptk.198.§(3) bekezdésben foglalt feltételek fennállását állította - nem 2008. évre, hanem a 2007. évi határkeresztező kapacitáshasználati jogok felosztására vonatkozóan tett megállapításokat.

Az alperes egyet értett a bíróságok álláspontjával, miszerint jogellenes magatartás hiányában szükségtelen a kártérítési felelősséget megalapozó további feltételek vizsgálata.

Az alperes tévesnek tartotta a felperes arra vonatkozó állítását, hogy az elsőfokú bíróság hatáskörének hiányára hivatkozással a ki nem használt kapacitások megvonásának kérdésével nem foglalkozott. Rámutatott, a bíróság a Vet.36.§ alapján következtetett arra, hogy az a körülmény, hogy az alperesnek jogi lehetősége van a kapacitások megvonására, de ezzel a lehetőségével nem kíván élni, nem eredményezi a magatartásának jogellenességét. Azaz, a kártérítési felelősség szempontjából a ki nem használt kapacitások megvonásának kérdésével az elsőfokú bíróság foglalkozott.

Az alperes szerint - a felperes álláspontjával ellentétben - a javára nem merült fel bizonyítékként arra vonatkozó tény, amely azt igazolná, hogy a perbelihez hasonló esetben már került sor a kapacitás kiosztásának módosítására. A felperes által hivatkozott módosítás ugyanis az érintett kifejezett hozzájárulásával történt, továbbá a korlátozást az akkor hatályban volt, a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozásáról szóló 182/2002. (VIII.23.) Korm. rendelet lehetővé tette.

Az alperes vitatta, hogy a másodfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét azzal, hogy a részletesebb kifejtés helyett csak utalt az általa is elfogadott, elsőfokú bíróság által kifejtett indokokra. Véleménye az volt, hogy a jogerős ítélet tartalmazza a szükséges indokolást, rögzítést nyert benne az irányadó tényállás, az alkalmazandó jogszabályok, a kereseti kérelem, azok jogcímeinek vizsgálata.

Az alperes a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére vonatkozó felperesi állítást is alaptalannak tartotta. Utalt arra, hogy nem volt jogi jelentősége annak, hogy a S. C. Zrt. milyen mennyiségű villamos energiát szállított át a perbeli határkeresztező vezetéken és hogy erről az alperesnek hivatalos tudomással kellett rendelkeznie. Mind a peres iratok között fellelhető keretszerződésből, mind a "Kereskedelmi Szabályzat"-ból ugyanis kitűnik, hogy nem volt elzárva attól, hogy a kapacitás használati jogát másra engedményezze.

Az alperes cáfolta a felperesnek az elsőfokú ítélet jogszabálysértő jellegére vonatkozó állításait is. Kifejtette: az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmeket helyesen értelmezte, teljes terjedelmében vizsgálta. Határozatának indokolása tartalmazza, hogy sem a becsatolt szerződések, sem a Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozata alapján nem állt fenn olyan kötelelem a peres felek között, amely alapján a felperes a többlet 150 MW villamos energia szállítására vonatkozó igénnyel, az alperessel szemben felléphetett volna. Az alperes szerint az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy jogellenes magatartás hiányában a szerződésen kívüli kártérítés feltételei sem állnak fenn.

Mind a Pp.3.§(2) bekezdésének, mind a Pp.213.§(1) bekezdésének megsértésére ezért alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében.

Az alperes állította, hogy a jogvédelmet sem tagadta meg az elsőfokú bíróság a felperestől. A keresetlevelében foglaltak alapján vizsgálta a S. C. Zrt.résére kiosztott kapacitás használati jog megvonásának kérdését.

Az alperes hangsúlyozta, hogy az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsított, az ukrán féllel és a felperessel fennálló jogvitájáról folyamatosan tájékoztatta a Magyar Energia Hivatalt, intézkedései átláthatóak voltak, jogait rendeltetésszerűen és jóhiszeműen eljárva gyakorolta, a Ptk.2.§(2) bekezdése és a Ptk.4.§(4) bekezdése szerint.

Tévesnek tartotta a felperesnek azt a hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a tényállást, amikor az ítéletében arra utalt, hogy a perbelihez hasonló esetben a kapacitások év közbeni módosítására nem került sor.

Egyetértett azzal, hogy a perbeli jogvita során az ukrán fél és az alperes közötti megállapodás értelmezése illetve a S. C. Zrt. szállításai nem voltak vizsgálандók.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálata, a Pp.275.§(2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

A felperes állításával ellentétben, az alperes marasztalására irányuló felperesi keresetet, a Pp.3.§(2) bekezdésében foglaltak szerint, helyesen értelmezve, a Pp.213.§(1) bekezdésének megfelelően teljes terjedelemben elbírálták az eljáró bíróságok. Azt vizsgálták, hogy van-e helye az alperes kártérítésre kötelezésének, akár szerződésszegéssel, akár a Ptk.198.§(3) bekezdése alapján szerződéskötés nélkül létrejött kötelmi jellegű jogviszonyból eredő kötelezettség megsértésével, vagy szerződésen kívül okozott, jogszabályi kötelezettség elmulasztásával keletkezett károkozás miatt.

A Kúria úgy ítélte, hogy az eljáró bíróságok a Pp.206.§ (1) bekezdése alapján a jogvita eldöntéséhez szükséges körben, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével tárták fel a tényállást.

A felperesi kereset tükrében vizsgálták, hogy az alperest terhelte-e szerződésben kikötött kötelezettség a felperes által igényelt - az ukrán fél és az alperes között 2008. évre létrejött megállapodás

alapján megszerzett kapacitás használati jogon felül - további 150 MW teljesítményű villamos energia szállításához szükséges kapacitás biztosítására.

A 11/F/35. szám alatt az iratok között fellelhető "Rendszer- és Hálózathasználati Szerződés" a villamos energiát határon keresztül szállító rendszerhasználónak az átviteli hálózatról történő villamos energia ki- és beszállítás esetén fizetendő rendszerhasználati díjfizetési kötelezettségéről, illetve az átviteli rendszerirányítónak e szerződés szerinti határt keresztező villamos energiaszállítási kötelezettségéről rendelkezik. A 11/F/36. szám alatt becsatolt, a határkeresztező kapacitás használati jogra vonatkozó keretszerződés, az abban írt 5. pont szerint, az elnyert kapacitáshasználati joggal kapcsolatos szállításokra irányadó. Mindkét fokon eljáró bíróság okszerűen következtetett arra, hogy a felperes által hivatkozott, a megelőzően említett szerződések nem tartalmazzak olyan előírást, amely alapján az alperes a felperes által igényelt többletkapacitás használati jog biztosítására lenne köteles.

A Magyar Energia Hivatal 710/2006.számú határozatára hivatkozással alaptalanul állította a felperes azt is, hogy az említett hatóság rendelkezése folytán, a Ptk. 198.§(3) bekezdése értelmében, szerződéskötés nélkül is az alperesnek kötelezettsége keletkezett arra vonatkozóan, hogy az ukrán átviteli rendszerirányító 2008. május 22-i közlésére a felperes részére a többletkapacitást megadja. Az említett határozat, amint arra az alperes is utalt, 2007. évre és nem a perrel érintett 2008. évre vonatkozik. Tartalmazza a II. pont alatt azt is, hogy az alperesnek és az ukrán félnek előzetesen meg kell egyeznie a teljes átviteli kapacitás, a nettó átviteli kapacitás, az előzetesen lekötött kapacitás és a rendelkezésre álló kapacitás tekintetében. Csak ezt követően köteles az alperes az átviteli hálózathoz hozzáférést biztosítani mindazon piaci szereplők részére, akik rendelkeznek az ukrán állami szervek adott időszakra érvényes igazolásával, a villamos energia határon keresztüli szállítására vonatkozó tevékenységi engedélyével vagy szükséges tranzit kapacitásokkal. Miután az ukrán fél és az alperes között 2008. május 22-vel a II. pontban megjelölt kérdések tekintetében vita támadt, fel sem merülhet, hogy szerződéskötés nélkül is olyan kötelmi jellegű jogviszony jött létre, amely alapján az alperesnek a felperes által igényelt többlet kapacitási jogot kellett volna biztosítania. Sem az elsőfokú, sem a másodfokú ítélet nem sérti ezért a Ptk.318.§-át, illetve a Ptk. 339. § (1) bekezdését a szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti igény elutasítása miatt.

A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk.2.§ (2) bekezdését, a Ptk.4.§ (4) bekezdését, a Ptk.7.§ (1) bekezdését, a Ptk. 339.§ (1) bekezdését, a Pp.1.§-át a Vet.14.§-át, 35-36.§§-ait sem sérti, a szerződésen kívül okozott kártérítés címén

előterjesztett kereset elutasítása miatt.

Az alperesnek, a jogvita keletkezésének időpontjára tekintettel alkalmazandó Vet.14.§-ában foglaltak szerint, az átviteli rendszerirányítás keretében az volt a feladata, hogy a magyar villamosenergia-rendszer zavartalan és biztonságos működtetését, egyensúlyát biztosítsa, a piaci szereplőket versenysemlegesen kiszolgálja, valamint az átviteli hálózat üzemeltetését, karbantartását és fejlesztését végezze. Az ismertetett, összetett feladatára tekintettel, jogosult volt mérlegelni, hogy a Vet.36.§ (1) bekezdésében biztosított jogával élve, indokolt-e az Ukrajnából származó villamos energia sajátos körülményeire, a kapacitáshasználati jog engedményezhetőségére is figyelemmel, a kiosztott kapacitási jogához ragaszkodó, a kizárólag magyar fogyasztók részére villamos energiát szállító S. C. Zrt.-nek a felperes által állítottan fel nem használt kapacitáshasználati jogát korlátozni, illetve megvonni, és az így felszabadult kapacitást a felperes által kisebb részben magyar fogyasztók részére, nagyobb részben az ország déli határaihoz szállítandó villamos energiának a határkeresztező vezetéken való továbbításához rendelkezésre bocsátani.

A Kúria úgy ítélte: a felperes, a Magyar Energia Hivatal, 2008. november 10-én kelt 904/2008. számú, a többletkapacitás használatához szükséges kódok kiadása iránti kérelemre hozott elutasító határozatára is figyelemmel, nem tudta bizonyítani, hogy az alperes jogellenesen járt el, amikor a S. C. Zrt. kapacitáshasználati jogát nem vonta meg, és a felperes részére nem adta át. E döntése - jogszabály megengedő rendelkezése folytán, jogellenesség nélkül, - okozhatott érdeksérelmet, többlet kiadást a felperesnek, azonban azok megtérítésére az alperes - kártérítési kötelezettségét megalapozó együttes feltételek közül a jogellenes magatartás fennállása hiányában - nem kötelezhető. A felperesnek az üzleti döntése - az Ukrajnából eredetileg vásárolni szándékozott villamos energia mennyiségen felüli vásárlása - következményeit magának kell viselnie.

A Kúria egyetértett az eljáró bíróságokkal abban, hogy a jogvita eldöntése során szükségtelen volt annak vizsgálata a kapacitáshasználati jog engedményezhetősége miatt, hogy a S. C. Zrt. mennyiben tudta kihasználni a részére biztosított kapacitást.

A Kúria nem tartotta szükségesnek az ukrán átviteli rendszerirányító és az alperes között 2008. évre létrejött megállapodás tartalmának értelmezését sem. A jogvita ugyanis a fent kifejtettek szerint, e nélkül is elbíráلható volt.

A Kúria az ismertetett indokokkal az eljárási szabálysértés nélkül hozott, az anyagi jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a

*Pp.275.§ (3)bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
A felperes köteles az alperes jogi képviselőjének munkadíjából álló
felülvizsgálati eljárási költséget megtéríteni a Pp.270.§
(1)bekezdése folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése szerint.*

Budapest, 2012. május 31.

*Dr. Bodor Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes
s.k. előadó bíró, dr. Csőke Andrea s.k. bíró*